

FOMENT

DIARI NACIONALISTA REPUBLICA

Preus de subscripció

REUS. Ptes. 1'50 al mes.

Fora. Ptes. 4'50 trimestre

Estranger. Ptes. 9

Número solt 5 céntims

Anuncis segons tarifa

ANY XI.

REUS, DIMECRES 1 DE NOVEMBRE DE 1916

Núm. 250

GRAN HOTEL DE LONDRES

HOTEL DE PRIMER ORDRE

:: Habitacions amb teléfon urbà i interurbà :: Habitacions amb banys, dutxes i teléfon ::

S. GIL VERNET

METGE-CIRURGIA DE L'HOSPITAL DE STA. CREU.—EX PREPARADOR ANATÓMIC PER OPOSICIÓ DE LA FACULTAT DE MEDICINA

Cirurgia :: Matriu :: Vies urinaries

ESPECIALITAT EN LA CURACIÓ DE LES HERNIES

Consulta de 6 a 9

Carrer Nou de Sant Francesc, 5, pral. - BARCELONA

OSTRES

Se'n serveixen al BAR

Sagalá

Carrer de Sant Joan, 1-REUS

Les Verdes de Marennes a 2 pessetes dotzena i les acreditades d'Arcachón a una

De la Diputació

IV

Del Contingent Provincial

CONSEQÜENCIES D'UN MAL CONTRACTE

Potser sigui la més dolenta conseqüència que la Diputació ha reportat del malíssim contracte fet per l'arrendament del cobro del Contingent, la de que quasi tots els pobles han anat successivament ingressant a l'arrendatari molt menys, i de cada dia menys, quantitats de les que abans satisfien per dit concepte; degut a la falsa creencia o bé excusa de mala fe, de que «com més pagarán, més benefici donarán», no per a la Diputació i sí per a l'arrendatari. I per lo tant, aquella entitat ha vist baixar de cada dia els ingressos amb tanta manera, fins a l'extrem de no poder atendre les seves més apremiants necessitats.

Podrà dir-se que al principi de l'arrendament, s'ingressá una molt major quantitat que no s'ingressa avui; empró han de tenir-se en compte tres causes principalíssimes: la una, de que els pobles encara no tenien temps d'haver reaccionat en contra de tal sistema de cobrança; l'altra, la de que s'va posar l'expressa condició a l'actual arrendatari, de que se'l protegiria en contra de Camón si feia un tort ingrés per son compte, de moment; i l'altra, la de que els mateixos diputats que varen instituir l'arrendament, i per lo tant venien obligats a ajudar-lo per a acreditar-lo, són quasi els mateixos que avui dia procuren desacreditar-lo, fomentant als pobles l'opinió de no pagar.

Altra de les conseqüències, és la de que alguns diputats a Corts, poc escrupulosos en el desempeny del seu càrrec, i atenent solament als seus bastards fins polítics, creient-se adular al poble, han vingut, i encara venen, a donar a entendre a aquests, «que de no pagar el Contingent, cap responsabilitat ne reportarien els regidors, ja que'l procediment d'apremi que s'incoés seria sospès pel ministre, i quedaria el mateix sense efecte legal; no volguent-se recordar, els falsos consellers, ni els mal aconsellats, que per sobre el ministre hi havia la llei i el Tribunal de lo Contenciós; com així ha succeït, per desgracia dels últims,

si bé continuen aquells treballant en contra de la recaudació.

Per la seva part, en alguns pobles, els mateixos Ajuntaments, volguent afalagar als seus administrats, no'ls han exigit els pagos deguts, i per lo tant, no poguent-se cobrir les atencions municipals, menos han d'ésser ateses les generals de la provincia.

Bé és veritat que l'agencia executiva ha anat instruint expedients (anys 1912 i algú del 1913, presidencia del senyor Estivill); que aquells han anat seguint els seus tràmits; que s'han celebrat subastes de finques i vendes ja d'algunes; que s'ha sospès algú procediment pel ministre; amb tot això, lo que s'ha lograt únicament és la causa de gastos, costes i díetes, que recauen sobre els pobles enganyats, en lloc de recaure contra alguns diputats a Corts o provincials, verdaers causants de la desgracia.

I tingui's en compte que fou la mateixa Diputació, qui acordá interposar el recurs contenciós-administratiu, recurs que s'acaba de resoldre dient «que no és de competència del ministre lo intervenir en tals assumptes i per lo tant que no podien ser sospeses les subastes de finques de regidors que haguessin sigut embargades per la falta d'ingrés del cupo corresponent a Contingent, i que'ls Ajuntaments a quins aquells perteneixessin estiguessin en deure».

Si els pobles volguessin conèixer, com deurien, els seus interessos, contra qui tindrien de dirigir tots els anatemes seria precisament contra aquells embaucadors, que en interés exclusivament propi, han sigut la causa de fer-los faltar al compliment d'obligacions tant ineludibles com és el pago del Contingent. Ja n'hi ha de regidors, que no han volgut ni volen escoltar a tant falsos aconselladors! Ja n'hi ha de regidors que, veient-se avui enganyats, exigeixen les degudes responsabilitats als diputats poc escrupulosos! Empró són pocs, molt pocs; els més, callen i sofreixen les pèrdues que se'ls ha ocasionat per aquella gent ignorant o malévola.

Greu conseqüència en serà per a la Diputació, i, per lo tant, per als mateixos pobles, la liquidació que a l'acabar el contracte tindrà de fer-se entre la primera i l'arrendatari. Recordem-nos que's concedeix an aquest el premi de 3'90 per 100 per dret de cobrança sobre el deute corrent, i per

Resultes el 75 per 100, poguent comprar crèdits al preu que vulla fins el 70 per 100 del total a imposar; i que's consideren Resultes «Les quantitats que al finir l'any es troben sense cobrar dels Ajuntaments una vegada verificada la liquidació del pressupost provincial, la qual s'afegirà amb tal concepte al càrrec a recaudar pel contractista en l'any següent.» (Base 10, últim paragraf del contracte); que s'han incoat (per manament de la mateixa llei) expedients d'apremi contra el 90 per 100 dels pobles; i podrem vindre en ple coneixement, de lo molt onerosa que tindrà forçosament d'ésser tal liquidació.

Conseqüència de l'arrendament fet, i del qual tractem, ha sigut la desmoralització en els serveis de la Corporació. La falta d'ingressos directament a la Diputació, des del primer dia, ha portat el fet d'acudir els acreedors i fins la dependència, directament a l'arrendatari per al cobro dels seus crèdits i habers; i per lo tant, l'Ordenació de pagos ha estat poc menys que il·lusoria, en desprestigi de la seva autoritat i de la mateixa Corporació que presideix.

No volem dir amb tot això, que si guem enemics sistemàtics dels arrendaments, pero sí creiem haver demostrat que'l contracte, tal com se feu, per nostra Diputació, ha sigut un fracàs tant gros, que difícilment ne sortirà en bé la Corporació; i lo pitjor és encara com quedarà l'estat pecuniari de la mateixa per durant molts anys, ja que no será possible reintegrar-se dels molts deutes dels pobles, i en canvi, necessàriament tindran que saldar-se els importants deutes a particulars, les cargues de beneficencia, el deute a la Mancomunitat, etc.

Aquesta és la veritat dels fets i la realitat de la situació de la Diputació, mercès a l'existència d'un contracte dolent, en el qual som l'únic partit polític que no hi té responsabilitat.

X. Y. Z.

Cròniques de París

DE LA NOVA ESPARTA

(Acabament)

Ara conec i palpo l'heroisme; ara conec els heroes de debó, i contra allò de que tot lo passat és millor, crec que

mai com ara els heroes són tals, perquè ho són conscients; perquè són l'esperit de ciutadania redreçat, perquè són els patriotes que senten el patriotisme en llur major accepció i són braus, abnegats i coratjosos, contra llurs patrimonis ideològics, malgrat aquelles conviccions pacifistes que covaren les ànimes llurs, quan la predicció d'agressions traïdores semblaven arma de diplomacies i teories antipacifistes; perquè amb el sacrifici de llur vida física o material, sacrificuen a l'ensemps, arrojats per la brutalitat real dels fets, l'empori invaluable del sentiment i de l'ànima, l'ideal de tota una vida, de tota una educació, de tota una época, lo que sobreviu de les generacions com a reflexes de la llum eterna; i oh paradoxa de l'història! les abelles vencerán als vampirs i els que han anat a la guerra sacrificant-ho tot, els que un atac alevós i premeditat trobá indefensos, abstrats entre disputes familiars, imprevistos entre lluites liberals pel dret i per la raó, convictees de pau, adormint tot esperit bèlic en vessllums d'equitats de somni, mentres l'enemic hereditari espiava pam a pam el camí de l'invasió, esperava atent l'instant de l'assalt, son els heroes desvetllats d'un sopor generós pel reptil verinós de l'enveja, son els fills d'una Esparta miraculosa, son les invictes hosts de la Somme, de Verdun, de la Marne, els que han guanyat la batalla decisiva perquè han vençut la síntesis de llur propi esperit, l'enemic mes formidable de la guerra.

Al veure'ls, permisionaris de sis dies, entre el fauste del recort d'una vida civil, mengant, bevent i treballant al despaig, a l'antic lloc de lluita, com si fos ahir que deixáren el puesto, com si fos per sempre que haguessin tornat, fent comentaris i recontant les gestes d'unes batalles infernals sota la pluja de metralla amb l'incessant sostragueig del canó, les nits il·luminades d'una aurora de foc i d'extermi, com un avenç del judici final, tota la visió del camp de batalla, de la trinxera o de l'aguait recitat amb amb la calma d'un caçador qui explica la jornada, arribats al matí amb tot el fato de guerra i al vespre convertits en homes de labor, com si mai hagués passat res, i així reproduït avui, demà, l'altre i l'altre, avui en Pere, demà en Pau i així incessantment, renovant-se la visió, el recit i el comentari. Altres empenyen el cotxet que breçol·la un in-

fantó que la mare ha portat a esperar al pare amb l'efusió d'una sorpresa de les dents que ha eixit durant l'absència, de les millores del petit que'l temps opera, tota una barreja d'intimitat patriarcal, de caliu de familia i d'una irreductible força, d'un impuls patriòtic que torna bèlic l'inofensiu, que dona tremp d'espant a l'amic de la quietut de la llar, a l'home de pau i de quefers amb tota la gamma, des del notari de hàbitus sedentaris a l'home de negoci, del burógrata a l'home de taller, del banquer al macip i quan aqueixa gent feïnera i de sa casa, apóstols dels interiors o de la vida pagesivola, pastors i llauradors, gent de gabinet, de laboratori, de magatzem o de fabrica, haurán retut els ambiciosos saltejadors i forçats, reals esperits malignes de la civilització, els heroes d'avui, menestrals d'ahir, tornarán a predicar la fraternitat universal, sense selecció de races ni de castes, com una antinomia supervivent d'un cataclisme, com si una dictadura fatal de generositat i d'altruisme guiés la ment superhumana.

L'ànima immortal, que sura en la vida com a essencia de renovació per a endolzir-ne el trànsit, com l'esclat de les flors per perfumar l'ambient i donar la sensació de la bellesa, tornarà a cantar la pau, pagada amb sang, i l'odi sagrat s'apagarà en malhora, entre la fretura reconstitutiva d'un avenir de gloria.

Sortosament entre els solidaritzants hi ha mestres senadors que castrarán el Centaure i els fills de la nova Esparta podran tornar a la pau d'Arcadia deixant que el rovell podreïxi els estres de la guerra mentres el treball poleixi els arres de la futura lluita.

Els espartans d'avui tornarán a ésser els francesos d'altruisme inveterat. MARIUS SUGRAÑES.

El projecte d'amnistia

El projecte d'amnistia llegit al Congrés diu lo següent:

Article primer. Se concedeix amnistia a tots els sentenciats, processats o subjectes de qualsevol manera a responsabilitat criminal, siguin qualsevolga els tribunals o jurisdiccions que haguessin imposat la condemna o davant els quals se trobés pendent el procés per raó dels delictes següents. Primer. Els comesos per medi de

Instal·lacions elèctriques gratuïtes

PER ENCÀRRECS A TOTS ELS LAMPISTES DE REUS

En venda

Se ven un acreditat establiment de Sabateria situat en un punt cèntric d'aquesta ciutat.
Informes en aquesta impremta.

Per a **CORONES FÙNEBRES** d'última novetat i a preus baratíssims, visiteu LA FINURA, Llovera, 28.-Reus.

El **Dr. A. TORT NICOLAU**, especialista en parts i enfermetats de les dones, ex-quefe clínic de la Maternitat i Col·legi de la Pau, de Madrid,

HA TRASLLADAT

el seu consultori al carrer de Sant Joan núm. 2, primer, damunt del Cafè d'els anya.

Consulta de 10 a 12 i de 3 a 5.

Telèfon número 78

Espectacles

Teatre Fortuny

Grans sessions de cine per a avui.

Esplèndit programa.

Sessions tarda i nit.

Preus i hores de costum.

Centre de Lectura

Companya de declamació dirigida pel primer actor don Joaquim Viñas i de la que'n forma part la notable primera actriu donya Elvira Fremont.

Funcions per a avui.—Tarda i nit, el drama en 7 actes «Don Juan Tenorio».

Sala Reus

Grans sessions de cine per a avui.

Nou programa de cintes.

Sessions tarda i nit.

Preus i hores de costum.

Kursaal de Reus

Grans sessions de cine per a avui.

Programa extraordinari.

Exit del celebrat duetto còmic a transformació «Los Ossorios».

Sessions tarda i nit.

Preus i hores de costum.

AVIS

Als trencats i al públic en general

No hauria de permetre's el cinisme de certs intrusos xarlatans i mercaders d'ofici, que amb el major descaro i frases deslumbrants, anuncien la curació radical de les hernies, sense conèixer siquera en que consisteix aital dolencia, i sense comptar amb cap títol que justifiqui la seva aptitud.

Molts són els que venen braguers, pocs molt docs els que saben col·locar-los, raríssims els que coneixen que és una hernia.

JOSEP PUJOL
CIRURGIA

Especialista en la curació de les hernies (trencats) amb 28 anys de pràctica entre la casa Clausolles, de Barcelona i mon establiment de Reus

Braguers de totes classes, lo més pràctic i modern per a la curació o contenció de les hernies per cròniques i rebels que siguin, des de 3 pessetes a 125.

Faixes hipogàstriques o ventrals, tirants omoplàtics.

Gran assortit en lentes i gafes per a miopes i vista cansada

Binocles teatre i campanya i tot lo concernent al ram d'òptica, cirurgia i ortopedia.

NOTA.—No equivocar aquest antic i acreditat establiment LA CREU ROJA, dirigit per persona competent i amb títol professional, amb altre d'igual article que hi ha en el mateix carrer, que amb el fi de despistar a la meua clientela i per a millor aprofitar-se del crèdit que gosa casa meua, s'ha establert prop de la mateixa.

'La Cruz Roja'

CASA FUNDADA EN 1896

Monterols, núm 16 NO EQUIVOCAR-SE al costat del fabricant de gorres don Isidro Pons

Academia de Dibuix i Pintura

DIRIGIDA PER

Don Tomás Bergadà

Professor suplent de Dibuix de l'Institut general i tècnic

Classes de Dibuix linial, figura, adorno, paisatge i al natural; pintura a l'oli i aquarella i al temple per a pintors decoradors.— Classe especial per a senyoretas. Hores de classe convencionals.— L'obertura de les classes al primer d'octubre.

Lliçons a domicili

Arraval baix de Jesús, 31, baixos

SENSE aquesta marca

l'aparell NO és un «Gramòfon»

:: Catàlegs gratis ::

— DIPÓSIT DE RELLOTGERIA.—RELOTGES DE BUTXACA i DESPERTADORS DES DE 2.90 PESSETES—

Companyia del Gramófon

SOCIETAT ANÓNIMA ESPANYOLA

Éxit colosal dels célebres artistes

Titta Ruffo i Caruso

en discs marca Gramófono

De venda: R. Perpiñá.

Major, 22. — REUS. — Despàtx: 24, pral

Comercial

CANVIS CORRENTS

donats per la Junta Simcical del Col·legi de Corredors de Comerç de la plaça de Reus.

ESTRANGERS

Londres 90 dpt.	ops.	din.
Idem xeque..	>	>
París idem..	>	>
Berlin idem.	>	>
Marsella vista.	>	>
Hamburg vista..	>	>

VALORS LOCALS

Canvi anterior de operacions	Valor nominal Ptes.	Opera - cions
455	Gas Reusense	250
600	Industrial Harinera	500
615	Banco de Reus de Descuentos i Préstamos.	500
500.	Oblns. Electra Reusense.	500
25	Companya Reusense de Tranvías, S. A.	250
200	Idem id., Serie B.	500
400	Electra Reusense.	500
2600	Institut P. Mata.	2500
520	Institut P. Mata.	500
160	Empresa Hidrofórica	369'50
523'50	Obligacions Manicomio Reusense.	500
	Carburos de Teruel.	500
50	Pantán Riudecanyes.	50

TIPOGRAFÍA CATALANA.—LLOVERA, 23.

Institut de Bioterapija i Laboratori Microbiològic Clínic

DEL
Doctor **A. FRIAS**

VACUNACIÓ CONTRA LA

RABIA

La vacunació deu començar abans d'haver transcorregut 10 dies després de la mossegada

Diagnòstic o revelació experimental de la rabia en els animals causants de les mossegades. Anàlisis bio-normals i patològics.—Arraval baix Jesús, 33. Reus

La bombeta elèctrica
POPE

Es distingeix de totes les altres per sa duració, llum blanca i poc consum

Representant exclusiu per la provincia de Tarragona **AGUSTÍ GIL**

Carrer Estanislau Figueres, 18. - Cafè del Brasil

DON MARIUS OLIVA SEDÓ

MORÍ ORISTIANAMENT A SEVILLA ALS 24 ANYS D'EDAT, EL DIA 29 DEL CORRENT A LES 12 DE LA NIT

R. I. P.

Sa desconsolada mare donya Roser Sedó, viuda d'Oliva; sos germans donya Laura i don Pau (ausent); germans polítics donya Boletta Pouissen (ausent) i don Eduard Toda Valcárcel, nebots Milfred Oliva Pouissen (ausent) i Eduard Toda Oliva, oncles, cosins i demés parents i les raons socials **Oliva y Correig** i **Centro Internacional de Enseñanza** (Madrid), participen als seus amics tan irremparable pèrdua i els pregunen lo tingnin present en ses oracions per lo que els quedarán eternament agraits.

EL CAS MES SENZILL DE TOS;

el retredat més simple; qualsevol lleugera inflamació, més que afeccions transitories constitueixen un perill seriós i constant. La TISIS, BRONQUITIS CRÒNICA, l'ASMA, etc., són ben sovint el resultat de catarrals mal cuidats. Les

PASTILLES SERRA

compostes de balsàmics, antisséptics i espectorants que tenen la facultat d'aliviar i curar tota mena de TOS i enfermetats de les vies respiratòries són el remei millor que pot recomanar-se en la seguretat d'obtenir promptes i satisfactoris resultats.

Calma la tos ràpidament; estova el pit, descarrega els pulmons i fan desaparèixer tot seguit la fadiga que oprimia i dificultava la respiració.

Es venen a 2 rals capsa.

Litinoïdes Serra

Primera sal litínica fabricada a Espanya per a l'obtenció de

riquíssima aigua de taula

Exigiu sempre el nom Litinoïdes Serra sobre fons blau i tindreu la garantia de que la bossa és llegítima, essent l'únic veritable remei per a prevenir i curar malalties de l'estómac, fetge, ronyons, mal de pedra, etc. Proporcionen una aigua pura, fresca, carbònica, deliciosa de gust.

Es venen en capsas de 12 paquets a 1 pesseta; de 50 paquets a 3'65 pessetes; de 100 paquets a 7 pessetes; UN PAQUET SOLT: 10 CENTIMS.

EL RECONSTITUENT MILLOR

és aquell que basant-se en teories científiques admeses universalment, proporciona a l'organisme empobrit un immediat alivi i la reparació progressiva de les forces perdudes. La

Enofosforina Serra

agradable al paladar com la més fina de les begudes, té una acció vivificant tal que pot dir-se que REFA el cos rendit per l'anèmia; remineralitza la matèria gris; aclareix la ment i retorna el bon humor.

Es indispensable per a totes aquelles persones convalescents de llargues malalties, per a combatre la vellesa prematura, enfortir al débil i vigoritzar a l'impotent.

FARMACIA SERRA, Arraval de Santa Agna, 80 - REUS

No compreu trajos ni abrics sense abans visitar la

SASTRERIA QUERALT Monterols, 35. - Reus.

¿Voleu conservar vostra salut? Preneu a diari el

Cafè Pampa

El millor i més agradable

"Aroma concentrat." -- "Puresa garantida". -- "Gran digestiu"

El CAFÉ PAMPA és cultivat i recolectat de llevor especial. La torrefacció del CAFÉ PAMPA és tan perfecta en la concentració del seu propi aroma, que's considera com un dels més moderns avenços de la ciència i l'indústria.

El "Café Pampa" se serveix en el Bar Americà

Agent exclusiu per a la venda a Espanya

Román Marimón, P. Catalunya, 7. REUS

Dipòsit de l'exquisit Xocolata del RAM

No deixeu de pendre CAFÉ PAMPA i recomanar-lo als vostres amics

NOVA LÀMPARA ESTRANGERA

Làmpara Nitrògen

Dispot 1/2 Watt

Gran potencia lluminica. -- Consum veritat.

Duració sens rival

Demaneu-la a tots els bons establiments d'Electricitat i a vos- tres electricistes.

Concessionari i dipositari per a Espanya i Portugal:

Plutarc Teixidó. - Carme, 35. - Barcelona

Per a demandes, dirigir-se a la tenda de material elèctric, CARME, 35. - PROP DE LES RAMBLES

Representant en aquesta provincia

JOSEP BALDRICH

SANT ELIES, 2, 2.ª, 1.ª REUS

Nou Consultori de Medicina i Cirurgia Dr. Josep Rebullida Pedret

EX ALUMNE INTERN DEL Dr. GAJAL

Especialitat en enfermetats del noi i de la dona

Alumne de les clíniques dels Drs. Olshausen, de Munich, i Pfandier

OPERACIONS. - Hores de consulta: de 10 a 12 del matí i de 3 a 5 de la tarda

Hotel París. - REUS